

RAPPORT / MEMO VOOR

Aan Bart Boon & Luc Ettema
Van Freerk Kiesow-Botyanovska
Datum 23 oktober 2018
Onderwerp Weidevogelcompensatie Uitbreiding Begraafplaats Tempel

Inleiding

In verband met een goed functioneren van begraafplaats Tempel en een veilig weggebruik van de daar gelegen polderweg Schinkeldijk heeft de gemeente Bodegraven-Reeuwijk in het recente verleden besloten, de begraafplaats van een aula en een parkeerplaats te voorzien. De beoogde parkeervoorziening heeft een omvang van 2000 m² en is gepland op weidegronden tussen de begraafplaats en een sierteeltbedrijf op het adres Schinkeldijk 11 a. Onderdeel van de planvorming is ook een wijzigingsbevoegdheid, waarmee ten zuiden van het sierteeltbedrijf de realisatie van één burgerwoning mogelijk wordt gemaakt.

Fig. 1: Functieveranderingen ten noorden van de begraafplaats

Beide ontwikkelingen vragen om een wijziging van het geldende bestemmingsplan Buitengebied West en worden vanuit provinciaal beleid beschouwd als een uitbreiding van stedelijke functies in als zodanig aangewezen “belangrijk weidevogelgebied”. De bijbehorende gronden vallen volgens de Verordening Ruimte in de provinciale beschermingscategorie 2 (zie fig. 2), waardoor een zekere vorm van compensatie is verplicht. Met onderstaand advies wordt inzicht geboden in een compensatievoorstel, waarmee aan de verplichting voldaan kan worden.

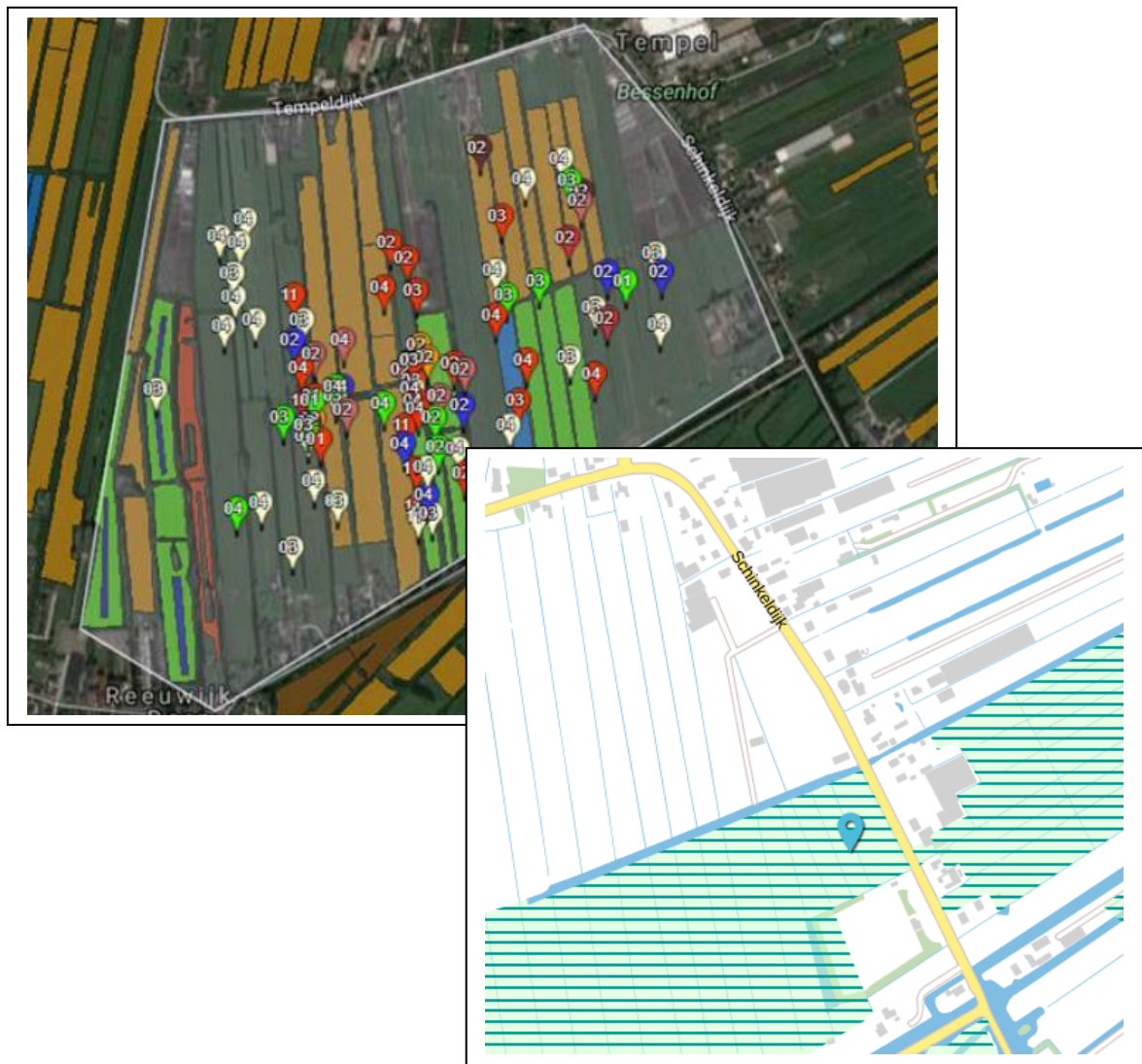

Fig. 2: Uitsnede weidevogelinventarisatie 2016

Uitgangssituatie

De uitbreiding van de begraafplaats vindt plaats aan de Schinkeldijk in het veenweidegebied tussen de kernen Reeuwijk-Dorp en Tempel. Het betreft perifeer gelegen weidegronden tussen de begraafplaats en een sierteeltbedrijf op het adres Schinkeldijk 11a met een omvang van 1,5 ha. Hiervan zullen in totaal circa 3.000 m² op termijn van functie gaan veranderen.

Op basis van thans beschikbare documenten kan worden geconcludeerd, dat in dit deel van het buitengebied in de afgelopen drie jaren geen weidevogelnesten zijn aangetroffen. Wel zijn ten westen van de begraafplaats tientallen broedende en foeragerende weidevogels waargenomen. Drie waarnemingen hebben daarbij op circa 90 m afstand van de begraafplaats plaatsgevonden respectievelijk op 230 m afstand van polderweg Schinkeldijk¹.

¹ Watersnip Advies, Concept Ontwikkelingsvisie Weidevogelgebied Reeuwijk-Dorp Noord, Reeuwijk 2017

Met het oog op deze waarnemingen kan worden geconcludeerd, dat de uitbreiding van de begraafplaats geen betrekking heeft op weidegronden die structureel als broedgebied worden gebruikt. Op grond van verstoringseffecten door wegverkeer op polderweg Schinkeldijk is dit ook zeer aannemelijk. Het vorenstaande neemt echter niet weg, dat de betreffende gronden deel uitmaken van het foerageergebied van weidevogels ten westen van de begraafplaats. Het verlies aan foerageergebied dient gecompenseerd te worden.

Compensatiebeginselen

Vermeld moet worden, dat bij de aanstaande compensatie niet alleen rekening moet worden gehouden met compensatie op grond van de uitbreiding van de begraafplaats. Ook de aanwijzing van de potentiële bouwlocatie ten zuiden van genoemd sierteeltbedrijf (door middel van een wijzigingsbevoegdheid) brengt een verplichting tot compensatie met zich mee. Omdat beide ontwikkelingen met één juridisch-planologisch document ("postzegel"-bestemmingsplan) mogelijk worden gemaakt, dienen de desbetreffende compensatieafspraken tegelijkertijd te worden vastgelegd, bij voorkeur in één compensatieregeling.

Ook al is in weidevogelgebieden van Bodegraven-Reeuwijk regelmatig sprake van nieuwe ontwikkelingen, bestaat voor dergelijke percelen tot op heden nog geen bindende of eenduidige compensatieregeling. Wel is sprake van landelijke normen voor de subsidiëring van natuurbeheer, waaronder ook beheervergoedingen voor nat weidevogelgrasland. Deze worden veelal als referentiekader voor compensatiebedragen gehanteerd. Voor nat weidevogelgrasland schommelt dit bedrag al enige tijd tussen de € 530,- en € 540,- / ha en jaar.

Een vergelijking van diverse provinciale compensatieregelingen laat zien, dat het verlies aan natuurareaal door provinciale overheden geregeld vertaald wordt in:

- een aankoopbedrag voor eventuele compensatiegronden
- een bedrag voor de inrichting t.b.v. het te compenseren natuurdoel of
- een beheerbudget voor het betreffende natuurdoel.

Indien geen gronden worden aangekocht en ingericht, wordt veelal volstaan met contractueel bindende beheerafspraken voor een periode van 12 jaar². Daarbij wordt de omvang van de compensatie gerelateerd aan de functie van het betreffende gebied en de omvang van het (potentieel) verstoorde areaal. In onderhavig geval is dit een oppervlak gelijk aan verstoord foerageergebied van 3 weidevogelparen in nat weidevogelgrasland.

De omvang van te compenseren foerageergebieden kan volgens onderzoek en verschillende adviezen voor weidevogelcompensatie gerelateerd worden aan de omvang van weidegronden, die noodzakelijk zijn voor een relatief veilige en kansrijke ontwikkeling van jonge weidevogels (oppervlaktebehoefte kuikenland). Hiervoor wordt door deskundigen geregeld een oppervlak nodig geacht in de omvang van 0,7 - 1,4 ha per weidevogelpaar³.

² De tijdsduur van 12 jaar is gerelateerd aan de lengte van 2 beheerperioden van Natura 2000-gebieden (2 x 6 jaar) en wordt in Europees verband geregeld als een tijdspanne beschouwd, waarin zowel herstel als instandhouding en/of uitbreiding van een specifiek natuurdoel bereikt kan worden.

³ zie Altenburg En Wymenga, Oosterveld 2015 respectievelijk Watersnip Advies, Reeuwijk 2017

Compensatieadvies

Omdat bij de nieuwe ontwikkelingen naast de begraafplaats sprake is van een zeer beperkt verlies aan foerageergebied, en tevens geen sprake is van broedbiotopen, is het legitiem voor de compensatie een ruimtebehoefte te veronderstellen van minimaal 0,7 ha per waarneming. Tevens dient te worden gesteld, dat het projectgebied tot het foerageergebied van in ieder geval drie weidevogel-exemplaren of weidevogelparen behoort. De omvang van het te compenseren foerageergebied bedraagt zodoende 2,1 ha.

Rekening houdend met vorenstaande is het wenselijk, dat de gemeente een compensatie borgt voor 2,1 ha weidevogelgebied. Mogelijkheden hiervoor bieden de feitelijke herinrichting van thans nog niet aangewezen weidevogelgebied of een bindende ondersteuning van het weidevogelbeheer door een langdurige financiële bijdrage gelijk aan minimaal 12-jaarlijkse subsidiebedragen voor nat weidevogelgrasland.

Gerelateerd aan de in Nederland gebruikelijke beheersubsidie voor nat weidevogelgrasland⁴ en een compensatieoppervlak van 2,1 ha, is het denkbaar dat de compensatie voor de nieuwe ontwikkelingen bij de begraafplaats geborgd wordt door een beheervergoeding in een omvang van minimaal € 13.482,-.

Om deze vorm van compensatie bestuurlijk en juridisch voldoende te borgen, heeft in de maand september overleg met de meest betrokken provinciale adviseurs plaatsgevonden. Daarbij is geconstateerd, dat aan de compensatieplicht wordt voldaan, indien de gemeente hiervoor een contractuele binding aangaat (bijvoorbeeld in de vorm van een anterieure overeenkomst) of een bindende reservering treft voor weidevogelbeheerprojecten, die uiterlijk 2020 van start zullen gaan. Doel is de ondersteuning van weidevogelbeheerprojecten, die thans voor voormalige EHS-terreinen in de omgeving van Reeuwijk-Dorp worden voorbereid (in rechtstreeks aan de begraafplaats grenzend agrarisch bestemd gebied).

Bodegraven-Reeuwijk, 23 oktober 2018

⁴ Veronderstelde beheervergoeding op basis van landelijke subsidieregelingen in de periode 2016 - 2018: € 535,- / ha – Interprovinciaal Overleg - Uitvoeringsorganisatie Bij 12, 2018